Nr. 55. NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Kraków, Sobota 31 Marca 1923.

Rok XLII

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
[illegible]	Mk	Mk	Mk	12000 Mk
[illegible] do domu	„	„	„	14000 „
W Polsce				
z przesyłką pocztową	„	„	„	14000 „
W innych państwach	„	„	„	24000 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracji „Nowej Reformy"** w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 500 Mp.

Prenumeratę przyjmują: Administracja „Nowej Reformy" ul. św. Anny 3. [illegible] i księgarnia „[illegible]" [illegible] J. [illegible] i A. [illegible], [illegible] Biuro M. [illegible], ul. Jagiellońska l. 7 i wszystkie [illegible]

Ogłoszenia przyjmują: w Krakowie wszystkie biura dzienników i ogłoszeń. **W Warszawie** Reklama polska, Jasna 10, R. Mosse, Marszałkowska 124; L. i K. Metzl i Ska ul. Marszałkowska 130; I. Bachweitz, Marszałkowska 1[illegible], B. Bachweitz, Fredry 4, T. Pietraszek Marszałkowska 115, Wielkopolska agencja reklamy, Krakowskie Przedmieście 71, Unger, Senatorska 12, M. J. Freid, Rymarska 18, Międzynarodowe biuro ogłoszeń Galerja Luxemburg, J. Librod, Marszałkowska 118; **w Poznaniu** Polska agencja reklamy „Par", Rycerska 8, Wielkopolska agencja reklamy, Gwarna 19; **w Wilnie** S. Jutan, Niemiecka 4, Jankowski-[illegible], Wielka 96; **we Lwowie** St. Sokołowski, biuro dzienników H. Bachstab, M. Brück; **we Wiedniu** R. Mosse, M. Dukes Nachf., Haasenstein et Vogler, H. Schalek, Bock et Herzfeld, E. Braun, J. Danneberg, J. Rafael, Oest. Anzeigen-Ges. „Ira", Wollzeile 12. „[illegible]" Franz-Josef Kai 7; **w Berlinie** „Ala", Krausenstr. 38.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza milimetrowego za raz Mk 3[illegible]0·—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — **Nekrologi** Mk 600 za miejsce wiersza. — **Nadesłane** po Mk 9[illegible]0·— od wiersza milimetrowego. — **Głosy publiczne** po Mk 12[illegible]0·— od wiersza. Na pierwszej stronie 15[illegible]0 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 180 Mk od słowa, dla poszukujących pracy Mk. — Zamiejscowe ogłoszenia **50% drożej. — Załączniki** do „Nowej Reformy" (prospekty, cenniki, ogłoszenia [illegible]) przyjmuje się według [illegible]

Anglja i Francja

Kraków, 30 marca.

Warunkiem stworzonego w traktatach pokojowych systemu europejskiego jest utrzymanie ententy. Warunkiem zaś utrzymania ententy jest harmonja interesów Anglji i Francji. — Z tych powodów ewolucja stosunków angielsko-francuskich powinna być przedmiotem najbaczniejszej i najczujniejszej uwagi ze strony wszystkich tych czynników politycznych w Europie, których interesy wymagają utrzymania i utrwalenia stworzonego przez traktaty pokojowe systemu politycznego.

Ostatnie dni przyniosły szereg faktów, które na ewolucję stosunków angielsko-francuskich rzucają nowe, wysoce niepokojące światło.

W dniu 22 bm. odbyła się w angielskiej Izbie gmin wielka debata nad bezpieczeństwem militarnem Anglji, a Londynu w szczególności. Od czasu historycznej debaty w obu Izbach w roku 1911 w sprawie niebezpieczeństwa ze strony floty niemieckiej, mury parlamentu angielskiego nie słyszały wywodów tak poważnych i tak zgodnych i taką troską o przyszłość nacechowanych. Tym razem jednak przedmiotem tych wywodów i debat była już niemiecka flota wojenna, która śpi snem wiecznym na dnie Scapaflow, ale — francuska flota powietrzna. Lord Birkenhead, powołując się na oficjalne sprawozdanie angielskiego ministerstwa wojny, stwierdził, że gdy Anglja ma 10 eskadr powietrznych, to Francja ma ich aż 111. Porównanie zaś programów budowy nowych eskadr powietrznych wypada jeszcze gorzej dla Anglji. Gdy bowiem Francja na rok 1922 zamówiła dostawę 3.000 nowych aeroplanów wojennych i tyluż dla jazdy pasażerskiej, to Anglja zamówiła obu rodzajów tylko 200 sztuk. Anglji i Londynowi grozi zatem największe niebezpieczeństwo ze strony Francji, która, korzystając z ogromnej swojej przewagi we flocie powietrznej, może z łatwością zniszczyć najważniejsze centra angielskiego życia państwowego i gospodarczego.

W dyskusji, która się rozwinęła nad wywodami lorda Birkenheada, zabierali kolejno głos wszyscy najznakomitsi mężowie stanu Anglji, więc margr. Salisbury, lord Edward Grey, Haldane, Long, Carson i wielu innych. Wszyscy podnosili, że Anglja nigdy jeszcze nie czuła się tak bezbronną, jak obecnie wobec Francji. — Wszyscy też domagali się, aby polityka angielska liczyła się z tym faktem.

Debacie w Izbie lordów zawtórowała prasa angielska chórem niebywałej zgodności. Od skrajnie lewego »Daily Heraldu« aż do skrajnie prawicowego i dotąd niezmiernie frankofilskiego »Morning Post« — wszystkie bez wyjątku dzienniki aprobowały wywody lordów, zaopatrując je od siebie mniej lub więcej alarmującemi komentarzami. O nastroju tej debaty prasowej da pojęcie fakt, że nawet organ tak zdecydowanie frankofilski, jak »Morning Post«, uważał za stosowne w taki sposób streścić wyniki debaty:

»Jeżeli mężowie tej miary, co lord Birkenhead, Grey, Haldane, Long i Carson, dają wyraz trosce z powodu naszej obrony w powietrzu, to wskazuje to na to, że nasze położenie jest rzeczywiście poważne i niepokojące. Wszyscy ci mężowie, którzy zajmowali stanowiska ministrów w poprzednich gabinetach, domagają się, aby ze strony rządu uczynione były wysiłki, celem zagwarantowania naszego niebezpieczeństwa«.

W cztery dni po tej debacie w angielskiej Izbie lordów pojawił się w paryskiem »Figaro« artykuł, którego autorstwo przypisywane jest powszechnie już to samemu Poincaremu, już to komuś bardzo do niego zbliżonemu. Artykuł ten ostrością swego antiangielskiego tonu wywołał sensację w całym politycznym świecie.

Po wstępie, w którym rozprawiono się bardzo ostro z polityką Lloyd George'a, któremu zarzucono, że pod względem nienawiści do Francji nie ustępował Niemcom, artykuł daje wyraz rozczarowaniu, które we Francji wywołała polityka Bonar Lawa, który okazał się kontynuatorem polityki Lloyd George'a. »Mężowie z City — powiedziano w artykule — nie chcą złożyć broni. Wywierają oni wpływ na skarb państwa, który zkolei decyduje o polityce rządu. W takich zaś warunkach żadne porozumienie z Anglją nie jest możliwe. Bonar Law chwieje się i waha, ale w gruncie rzeczy obawia się on naszego sukcesu (w Ruhrze), ponieważ sukces ten mógłby go przyprawić o upadek. Jeżeli bowiem Niemcy zmuszone będą do kapitulacji, to ten nasz sukces będzie przeszkodą dla planów finansjery angielskiej«.

Wyraziwszy dalej życzenie, aby rząd angielski usunął ze służby obie »kreatury Lloyd Georgea« — lorda Abernona i sir Johna Bradburego — przedstawiciela Anglji w komisji reparacyjnej, artykuł »Figara« kończy się wyraźną groźbą pod adresem Anglji, że w danym razie »Francja będzie musiała zabezpieczyć swoją przyszłość przez sojusze z innemi mocarstwami, które związane są z republiką wspólnością interesów«.

Wrażenie artykułu tego w Anglji okazało się bardzo głębokiem, jednakowoż — jak należało oczekiwać — nie w kierunku przychylenia się Anglji do obecnej polityki francuskiej. Przeciwnie, prasa angielska odpowiedziała, że Anglja cieszy się co najmniej taką samą swobodą zawierania nowych sojuszów, jak Francja...

Debata w Izbie lordów nad powietrznem niebezpieczeństwem francuskiem i ogłoszony po niej artykuł francuski świadczą, że obserwowane już od dawna napięcie stosunków angielsko-francuskich wzrasta stale niezależnie od osób rządzących, lecz że stanowi ono wyraz rozwoju stosunków, wśród których racje stanu angielska i francuska przestają się już pokrywać ze sobą w tym stopniu, jaki jest niezbędnie potrzebny do utrzymania zgodnego współdziałania obu tych potencyj. Rozwój tych stosunków jest tak szybki i obejmujący tyle dziedzin najżywotniejszych dla obu mocarstw, że utrzymanie serdecznych stosunków między niemi przedstawia się coraz bardziej jako problem brzemienny w równie wielkie trudności jak nieobliczalne następstwa.

KONFERENCJA W SPALE.

Warszawa, 29 marca (AW). Według »Kurjera Porannego«, podczas pobytu świątecznego prezydenta w Spale pod Skierniewicami rozważane będą również sprawy państwowe. Przyjeżdża tam bowiem **prez. Sikorski,** marszałek Sejmu **Rataj,** a następnie minister **Skrzyński,** aby zdać relację z swej podróży. Podobno wizytator apostolski **Genocchi również nosi się z zamiarem odwiedzenia prezydenta w Spale,** złożywszy przedtem raport o swej misji w Warszawie nuncjuszowi Lauri.

Wyrok na arcyb. Cieplaku nie będzie wykonany

Warszawa, 29 marca (AW). **Wczoraj poseł niemiecki w Moskwie, Brockdorff-Rantzau, zjawił się u Cziczerina, celem interwencji w sprawie arcybiskupa Cieplaka. Cziczerin zapewnił posła, że wyrok nie będzie wykonany i że sprawa ta będzie przedmiotem rokowań** między rządem rosyjskim a polskim.

ZAMIAST KARY ŚMIERCI WYDALENIE Z ROSJI.

Warszawa, 29 marca (AW). »Kurjer Polski« w depeszy z Moskwy donosi, że na najbliższem posiedzeniu centralnego komitetu sowieckiego Cziczerin zreferuje wszystkie protesty, jakie nadeszły z zagranicy w sprawie ks. Cieplaka i podobno w związku z temi protestami ma być postawiony **wniosek o zmianę kary śmierci na wydalenie arcybiskupa Cieplaka i prałata Butkiewicza z granic Rosji.**

ZAPEWNIENIE OTRZYMANE PRZEZ PAPIEŻA.

Rzym, 29 marca (PAT). »Corriere d'Italia« podaje, że papież jeszcze z początkiem procesu przeciw biskupowi Cieplakowi interwenjował w Moskwie za pośrednictwem tamtejszego szefa misji amerykańskiej i **otrzymał zapewnienie, że ewentualny wyrok będzie zasuspendowany.**

INTERWENCJA DEMOKRACJI FRANCUSKIEJ.

Warszawa, 29 marca (AW). Według wiadomości z Paryża deputowany Herriot wysłał do Moskwy depeszę **w imieniu demokracji francuskiej, prosząc o pozostawienie przy życiu skazanych na śmierć księży katolickich.** W odpowiedzi Cziczerin zaznaczył, że wyrok został odroczony.

INTERWENCJA WATYKANU I AMERYKI W WARSZAWSKIEM POSELSTWIE SOWIECKIEM.

Warszawa, 29 marca (AW). Wczoraj w poselstwie **sowieckiem** w Warszawie zjawił się **nuncjusz papieski Lauri i poseł Stanów Zjednoczonych Gibson,** którzy złożyli na ręce Obolenskiego **energiczny protest przeciw wyrokowi sowieckiemu w sprawie arcybiskupa Cieplaka. — Obolenski przyrzekł zakomunikować swemu rządowi treść protestu obu państw.**

OŚWIADCZENIE POSELSTWA NIEMIECKIEGO.

Warszawa, 29 marca (PAT). Poselstwo niemieckie w Warszawie komunikuje nam, że wiadomość, jakoby poselstwo otrzymało od swego rządu polecenie, aby u warszawskiego przedstawiciela sowietów interwenjował w sprawie wyroku moskiewskiego, **nie odpowiada prawdzie.** Odnoszenie się w kwestjach dyplomatycznych między sowietami a Niemcami **odbywa się w Moskwie, a nie** w Warszawie.

ŻYCZENIE AMERYKI.

Waszyngton, 29 marca (PAT). Rząd polecił swemu ambasadorowi w Berlinie wyrazić wobec rządu moskiewskiego **gorące życzenie,** aby biskup Cieplak wraz z 13 księżmi został ułaskawiony.

Waszyngton, 29 marca (PAT). »New York World« omawiając wyrok moskiewski, zauważa, że wykonanie tego wyroku **byłoby barbarzyństwem, które zwróciłoby cały świat przeciw sowietom.**

PROTEST EWANGELIKÓW I ZWIĄZKU RABINÓW.

Warszawa, 29 marca (AW). Kolegjum **Kościoła ewangelicko-augsburskiego parafji warszawskiej** ogłosiło w dziennikach protest i **przyłączenie się do akcji całego świata chrześcijańskiego przeciw wyrokowi moskiewskiemu. Zarząd związku rabinów w Polsce uchwalił wczoraj rezolucję, w której przyłącza się do protestu świata kulturalnego przeciw wyrokowi w sprawie arcybiskupa Cieplaka.**

Opinja angielska z powodu sprawy ks. arcybiskupa Cieplaka

Londyn, 29 marca (PAT). O dyskusji, jaka się odbyła w Izbie gmin w sprawie wyroku na duchownych katolickich, donoszą jeszcze następujące szczegóły:

Zgłoszony został **cały szereg interpelacyj.** Poseł z Partji Pracy inżynier **Ammon,** wzywał rząd do interwenjowania u innych mocarstw, celem podjęcia wspólnej akcji na rzecz skazanych.

Podsekretarz stanu w urzędzie spraw zagranicznych Mac Neill oświadczył w imieniu rządu, że agent angielski w Moskwie Hosson poczynił odpowiednie kroki u rządu sowieckiego.

W imieniu partji unjonistów zgłoszono wśród oklasków propozycję **wydalenia z Anglji handlowych agentów sowieckich,** w razie gdyby wyrok na duchownych katolickich został wykonany.

Cała prasa poświęca artykuły wstępne w sprawie arcybiskupa Cieplaka, które poruszyły wszystkie sfery społeczeństwa angielskiego.

Poseł Landsburg w imieniu Labour Party wystosował do Cziczerina depeszę, domagającą się ułaskawienia duchownych.

Warszawa, 29 marca (AW). »Rzeczpospolita« donosi z Londynu o krokach, które **poczyniło społeczeństwo angielskie celem zapobieżenia śmierci duchownych katolickich.** Niezawisła partja robotnicza **wysłała w imieniu wszystkich socjalistów Anglji** telegram do rządu moskiewskiego, domagający się **wypuszczenia na wolność duchownych. Deputowany Connor wystosował do Moskwy w imieniu 2 miljonów Irlandczyków apel w obronie duchowieństwa.** Deputowany **liberalny Kenworthy** w proteście wysłanym na ręce Cziczerina zwraca uwagę, że wykonanie wyroku śmierci pociągnęłoby za sobą ujemne następstwa dla Rosji w angielskiej opinji publicznej.

PRASA SZWAJCARSKA O WYROKU NA ARCYB. CIEPLAKA.

Berno, 29 marca (PAT) Wiadomość o wyroku na arcyb. Cieplaka wywołała w Szwajcarji **powszechne oburzenie.** Prasa zarówno katolicka, jak i protestancka w ostrych słowach piętnuje tę nową zbrodnię sowietów. »Liberté« pisze:

Należy się spodziewać, że rząd sowiecki **cofnie się** jeszcze w ostatniej chwili przed wykonaniem wyroku.

Bazylejska »National Zeitung« podkreśla, że wyrok jest dowodem, że rząd sowiecki dał poznać, że nie zamierza porzucić **polityki nienawiści i teroru** i wkroczyć na drogę odbudowy kraju, oraz powrotu do wspólnoty narodów cywilizowanych.

»Demokrat« wyraża przekonanie, że sowiety **nie odważą się wykonać** tego barbarzyńskiego wyroku, oraz że zachowanie się ich w tym względzie będzie miarodajnem dla obecnej tendencji polityki sowieckiej

»Vaterland« zapowiada **protest szwajcarskiego Ludowego Związku Katolickiego** liczącego kilkadziesiąt tysięcy członków.

Nadużycia czeskie w Jaworzynie

Warszawa, 29 marca (AW). »Rzeczpospolita« donosi z Paryża:

Rada ambasadorów otrzymała notę od rządu polskiego w sprawie zarządzenia, wydanego przez Czechosłowację zarządowi dóbr **Jaworzyny, aby** w przeciągu 15 dni podał całkowity inwentarz i **oznaczenie wysokości nadzwyczajnej daniny,** która ma być złożona, oraz by natychmiast złożył kaucję w wysokości 25 miljonów koron czeskich, pod groźbą grzywny i znacznego podwyższenia daniny w razie niezastosowania się do zarządzenia. Delegacja polska w Radzie ambasadorów poczyniła starania **aby uzyskać uchylenie tego zarządzenia przeciw prawu międzynarodowemu, ponieważ przynależność Jaworzyny jest przedmiotem sporu polsko-czeskiego.**

NADREŃSKA OKUPACJA DO R. 1935.

Londyn, 29 marca (PAT). »Wedle »Daily Mail«, Francja nie może się zgodzić na to zinternacjonalizowanie Nadrenji pod ochroną Ligi Narodów. Francja stoi na stanowisku, że traktat wersalski **musi być w pełni wykonany** i że wobec tego **Nadrenja musi być od roku 1935 obsadzona.** Później mogłaby nastąpić internacjonalizacja, ale w takim wypadku Francja zażądałaby z pewnością jako gwarancji **zupełnego przeprowadzenia rozbrojenia Niemiec.**

O POŚREDNICTWO WŁOCH.

Wiedeń, 29 marca (PAT). »Neues Wiener Tagblatt« donosi z Medjolanu: Dyplomatyczny korespondent »Corriere della Sera«, mający stosunki w francuskich kołach politycznych, uważa wizytę Hugona Stinnesa w Rzymie, **jako próbę dyplomacji niemieckiej, aby skłonić Włochy do pośrednictwa.** We Francji śledzą z wielkiem zainteresowaniem wiadomości z Medjolanu. Nie jest wykluczona możliwość, że kanclerz austrjacki, który przybędzie do Medjolanu, będzie także tubą, przez **którą będzie mówił kanclerz niemiecki.**

MEMORJAŁ NIEMIECKI DOTYCZĄCY REPARACJI.

Waszyngton, 29 marca (PAT). Memorjał niemiecki dotyczący reparacyj, wręczony niedawno sekretarzowi stanu Hughesowi, **zgadza się na projekt amerykański co do utworzenia międzynarodowej komisji.**

ZEBRANIE RADY LIGI.

Genewa, 29 marca (PAT). Rada Ligi Narodów zbierze się dnia 16 kwietnia w Genewie. W miejsce Balfoura będzie rząd angielskie reprezentował obecny minister oświaty Wood, który zarazem obejmie przewodnictwo rady.

ZARZĄDZENIA OSZCZĘDNOŚCIOWE WE WŁOSZECH.

Rzym, 29 marca (PAT). Rada ministrów załatwiła dziś szereg przedłożeń oszczędnościowych, między innemi postanowiła znieść 4 trybunały kasacyjne, 4 sądy apelacyjne i 57 sądów.

PROPAGANDA PRAWOSŁAWNA W RUMUNJI.

Wiedeń, 29 marca (PAT). »N. Fr. Presse« donosi z Bukaresztu: Grecko-prawosławny arcybiskup Michał Balan wezwał w senacie rząd, **aby wydalił nuncjusza papieskiego Mrgs. Marmaggiego** z Rumunji, ponieważ Rumunja jako państwo prawosławne, **nie może ścierpieć propagandy katolickiej.**

»Neue Freie Presse« dodaje, że obecność nuncjusza papieskiego w Rumunji uważana jest przez prawosławnych za przeszkodę **do oderwania unitów od kościoła rumuńsko-katolickiego** i połączenia ich z kościołem prawosławnym.

E. WEINERT.

NA NOWYCH DROGACH

13 (Ciąg dalszy).

— Dziaduniu, te książki do nas wrócą... zobaczysz, wrócą, razem z nimi... z Wodzem... będziesz je miał znowu... znowu je będziemy razem układali... w tych szafach... ale inaczej, radośnie, zwycięsko... szeptała.

— Nie, dziecko, nie..

— To my pojedziemy, dziaduniu, za niemi... Jedźmy, dziaduniu kochany, jedźmy do Warszawy! Tu może być jeszcze gorzej, niż...

— I to nic, Łusiu, zostaniemy. Chociaż nas Polska opuści i zostawi samym sobie, jak zostawiała z dobrej woli nieraz..., zostaniemy. Teraz idź, Łusiu, do Ożgi i powiedz, żeby przyszedł do mnie, a Makar niech mi przyniesie herbatę...

W trzech oknach bibljoteki, w drobnych kwadracikach staroświeckich szyb, stał już zupełny dzień, śmiało się słońce, wybierając na podbój dnia, świergotały ptaki w starych drzewach, na majdanie porykiwanie bydła i nawoływanie ludzi łączyło się razem w codzienną orkiestrę letniego dnia gospodarskiego. Tylko głosy ludzi były jakieś inne, pełne przyduszonej złości, niechęci, uporu wrogiego, nierzadko uzbrojonego i w cienki, giętki sztylet ironji. Ordynarne przekleństwo towarzyszyło drwiącej, djabelskiej jakiejś uciesze. Kilku fornali zbiegło jeszcze wczoraj. Byli podobno w Omylinie. Stary pan machnął ręką, nie dochodził. Ożdże tylko kazał upomnieć się o zwrot ordynarji, pobranej zgóry na rok. Ze wsi odgrażano się, że do buraków nie pójdzie nikt — pud cukru, antał spirytusu, inaczej nie. Pieniędzy nie chcą, markę polską dają djakowi lub pałamachowi na pamiątkę. Złotego rubla nie wyciśnie z nich nikt, choćby konał. A szyje mołodyje aż się gną pod ciężarem korali i złota, nawet ta Hanna Iwaśki stroi się, jak lala (oj, pięknać to czarnobrewa!) i wdzięczy do Wasyla, ślepego na wszystko, prócz tej polityki z Jerzym. Jerzy dużo zepsuł, jakby oczarowanie...

Z temi myślami Łusia, przyczesawszy włosy na prędce, zbiegła do »stołowego« na dole, gdzie zwykle syczał już o tej porze samowar pod specjalną opieką kredensowego chłopaka, Baska, i dziwiła się, nie słysząc zwykłego sobie, miłego dla ucha syczenia. Czyżby zaspał Basek? Posłała Makara do piekarni.

Makar wrócił w pięć minut później, a jego śniada, bezbarwna zwykle twarz nabrzmiała od gniewu. Klął głośno obrzydliwemi wyrazami, nim się spostrzegł, że stoi przed nim Łusia.

— Basek zbiegł, pobrał skatyna moją koszulę, com mu ją dał, jak synowi, a on psia jego mać, paszoł wen...

— To nie, Makar. Znajdzie się inny. Mało to ich po chałupach? Bydła mniej, pasać niema co. Znajdzie się! Poszukaj węgli i rozpal samowar.

Makar pobiegł do izdebki za stołowym — nie było węgli. A gdy powrócił z piekarni z koszykiem węgli, wypalonych z »kaczanów« kukurudzianych, Łusia już mówiła, a głos jej drżał cokolwiek:

— Na nic nam węgle, Makar. Popatrz!...

I wskazała ręką na samowar, którego mosiężna, błyszcząca, jak słońce, blacha w najgłębszem wklęśnięciu, koncentrującem obecnie promienie słoneczne, padające z okna, wykazywała kilka dziur, o brzegach zagiętych do wewnątrz, powstałych od uderzenia jakiemś tępem narzędziem, prawdopodobnie pilnikiem.

Makar zdrętwiał, a potem wybiegło mu z ust przekleństwo, pospolite wśród tych nizin moralnych, tak, jak gdzieindziej pospolitem jest jakieś słowo zwyczajowe i bez znaczenia głębszego, jakieś »panie dzieju« lub »panie święty«, używane odruchowo wtedy, gdy nas coś zaskoczy, lub zadziwi niespodzianie i powoduje bezsensowny odruch organu mowy.

Obserwacja życia nauczyła Łusię i pod tym względem pobłażliwości, więc, nie biorąc zresztą za złe staremu słudze tej niepowściągliwości języka, pobiegła na górę. Dziadek był już w swoim pokoju i oczekiwał na śniadanie. Zastała go zniecierpliwionego, że dotąd niema Makara z tacą, filiżanką herbaty i »korżem«, który, mimo braku zębów, lubił bardzo i kazał zawsze wypiekać. Jadł go, maczając w śmietance lub mleku do herbaty.

— A co, jeszcze...

— Niema dziaduniu, ale zaraz będzie, bo zepsuł się nam samowar — mówiła Łusia, chcąc oszczędzić irytacji dziadkowi.

— Co mówisz! Tulski samowar, **kuty** ręcznie, nie psuje się nigdy — rzekł sucho starzec. Powiedz poprostu, oni go zepsuli.

Krótki wyraz »oni« miał w tym dworze swoiste znaczenie. Był symbolem wielu, wielu zjawisk. Bez konwencjonalnego porozumienia się, tak jakoś się stało, że mówiono w pokrzywdzickim dworze »oni« i wiedziało się, kogo się ma na myśli: jota w jotę, niemal co do ilości liter w nazwisku. Posługiwali się tym kryptonimem w swoich rozmowach dziadek i Łusia i zawsze »trafiali w sedno«, a odkąd opuścił Jerzy dom dziadka, wyraz ten, jak ton muzyczny, wzbogacił się dla ich ucha i myśli jeszcze o jedną, smutniejszą od reszty, barwę...

Łusia uśmiechnęła się.

— A choćby i tak było, mój złoty dziaduniu, czy to warto psuć sobie krew o taki drobiazg? Ot co, zaraz przyniosę maszynkę, mam spirytus winny, zagotuję wodę i podam dziaduniowi herbatę, jak pani de Récamier Chateaubriandowi...

Lecz bezkrwiste wargi starca nie mogły odpowiedzieć Łusi uśmiechem za uśmiech, wyrwany z duszy w ciężkiej chwili. Potężniejsza od siły woli, tortura duchowa skrzywiła ten dumny łuk ust w tensam wyraz pogardy, co w niedawnej rozmowie z Jerzym.

— Gi-lo-ty-no-wać! — wykrztusił i, trzymając się za piersi, osunął na fotel, jak bezwładna kłoda drzewa.

VI.

Jerzy spał jeszcze, wyczerpany z komitetowcami kijowskimi, którzy, zachwyceni jego śmiałym, nieporównanym czynem, zjechali na miejsce dla »naocznego« przekonania się o jego wartości, kiedy raptownie zbudził go ze snu Danyło, mówiąc, że panna z Pokrzywdzic przyjechała do niego i czeka na ganku.

Jakieś złe przeczucie ogarnęło Jerzego, drżącemi ze zdenerwowania rękami ledwie się ubrał jako tako, kiedy do pokoju wbiegła Łusia z falującą piersią, w swojej brunatnej amazonce i białym kaszkieciku. Jerzy ledwie ją poznał, tak zmieniony, zaaferowany czemś niespodzianem i trwożącem miała wyraz twarzy.

— Daruj, ale dłużej czekać nie mogę — mówiła szybko, nie witając się z nim prawie — dziadunio chory, zasłabł nagle, ja i Makar z trudem przywróciliśmy go do przytomności... Makar pojechał do Olgopola po d[illegible]ktora, a ja na Fatmie do ciebie. Wszystkie[illegible] winien Basek...

W krótkich, urywanych brakiem tchu słowach opowiedziała poranne zajście. Jerzy słuchał i zasępił się. Żal mu było dziadka, to pewna, ale w całym jego żalu tkwił jeszcze cień urazy niezrozumianych i odepchniętych ludzi.

— Siadaj, Łusiu — rzekł, ujmując dziewczynę za ręce i sadzając ją gwałtem na sofce, widział bowiem, że słaniały się pod nią nogi z nadmiaru wzruszenia — siadaj Łusiu i posłuchaj, co ci powiem. Powiedziałaś ty mnie kiedyś prawdę o mnie samym, teraz na mnie kolej, chociaż się waham, bo jesteś tak zmęczona...

(C[illegible]a.)

Nowa taryfa pocztowa

Od dnia 1 kwietnia b. r. obowiązywać będzie w Polsce następująca taryfa pocztowa:

WEWNĘTRZNA TARYFA POCZTOWA.

1) **Listy zwykłe:** a) obrót miejscowy: do wagi 250 gramów 500 Mkp.; b) obrót zamiejscowy: do wagi 20 gramów 500 Mkp., ponad 20 gramów do 250 gramów 1.000 Mkp.; urzędowe ponad 20 gramów do 2.000 gramow 1.000 Mkp.

2) **Kartki pocztowe:** a) pojedyncze 300 Mkp.; b) z odpowiedzią 600 Mkp.

3) **Kartki widokowe,** zawierające najwyżej pięć wyrazów 100 Mkp.

4) **Druki zwykłe:** do wagi 50 gramów 100 Mkp., do wagi 100 gramow 200 Mkp., do wagi 250 gramów 500 Mkp., do wagi 500 gramów 800 Mkp., do wagi 1.000 gramów 1.000 Mkp., urzędowe ponad 1.000 gramów do 2.000 gramów 1.000 Mkp.

6) **Papiery handlowe** (także manuskrypty bez korekty) do wagi 250 gramów 500 Mkp., do wagi 500 gramów 800 Mkp., do wagi 1.000 gramów 1.000 Mkp.

7) **Próbki towarów i przesyłki mięszane:** do wagi 250 gramów 500 Mkp., do wagi 500 gramów 800 Mkp., do wagi 1.000 gramów 1.000 Mkp.

8) **Czasopisma:** Opłatę za czasopisma oblicza się procentowo od ceny prenumeraty i pobiera w gotówce ryczałtem zgóry. Opłata wynosi: za czasopisma, wychodzące najmniej sześć razy w tygodniu, bez względu na wagę: a) przy dwurazowem wydawnictwie dziennem i dwukrotnej wysyłce 14 procent, najmniej jednak miesięcznie 1.250; b) przy jednorazowej wysyłce 10 procent, najmniej jednak miesięcznie 1.000. Za czasopisma, wychodzące rzadziej, których pojedynczy egzemplarz przekracza wagę 25 gramów, 7 procent, najmniej jednak miesięcznie 800. Za czasopisma, których pojedynczy egzemplarz nie przekracza 25 gramów, 3 procent, najmniej jednak miesięcznie 120 Mkp.

9) **Przekazy:** a) należytość manipulacyjna od każdego przyjętego przekazu, bez względu na wysokość kwoty, 300 Mkp.; b) od każdych przyjętych 10.000 Mkp. 50. c) Opłata za przekazy telegraficzne składa się z opłaty manipulacyjnej za sporządzenie ogólnego telegramu przekazowego na każdy poszczególny przekaz telegraficzny 200 Mkp., ponadto z opłaty za blankiet telegraficzny z opłaty za telegram przekazowy i ewentualnie prywatne doniesienie pisemne nadawcy, zależnie od ilości słów, ewentualnie opłaty za pospieszne doręczenie. Najwyższa dopuszczalna kwota przekazu zwykłego lub telegraficznego 500.000 Mkp.

10) **Listy wartościowe:** Za listy wartościowe zamknięte: a) należytość za list zwykły do 20 gramów 500 Mkp., do 250 gramów 1.000 Mkp., urzędowe ponad 20 gramów do 2.000 gramów 1.000 Mkp.; b) za polecenie 1.000 Mkp.; c) za deklarowanie wartości za każde 10.000 Mkp. 50 Mkp.

11) **Paczki** do wagi 1 kg. 1.000 Mkp., 5 kg. 5.000 Mkp., 10 kg. 10.000 Mkp., do wagi 10 kg. 15.000 Mkp., do wagi 20 kg. 25.000 Mkp. — Za paczki ochronne pobiera się należytość od wagi w podwójnej wysokości. Za paczki z podaną wartością pobiera się oprócz tego. a) należytość od wartości za każde 10.000 Mkp. 50 — b) przy paszkach ponad 50.000 Mkp. wartości: dodatkową należytość manipulacyjną od każdej paczki 2.000 Mkp.

Polecanie przesyłek pocztowych 1.000 Mkp.

Za doręczenie pospieszne przesyłek listowych, oraz dokumentów oddawczych (dowodów odbioru) na nadeszłe listy wartościowe, przekazy i paczki 2.000 Mkp. Za doręczenie w miejscowym okręgu doręczeń listów wartościowych, przekazów pocztowych, oraz przekazów P. K. O. z pieniądzmi a) od 100.000 Mkp. 250 Mkp.; b) ponad 100.000 Mkp. do 300.000 Mkp. 1.000 Mkp.; c) ponad 300 tysięcy Mkp. do 500.000 Mkp. 2.000 Mkp.; paczek do 5 kg. 800 Mkp., do 10 kg. 1.200 Mkp., do 15 kg. 1.600 Mkp., do 20 kg. 2.000 Mkp.

Za skrytki lub przegródki (zastrzeżenie odbierania na poczcie) miesięcznie: a) dla przesyłek listowych i gazet 10.000 Mkp; b) dla przesyłek pod a) i listów wartościowych, oraz przekazów 20.000 Mkp.; c) dla paczek wyłącznie 50.000 Mkp.

Składowe za paczki za każdy dzień zwłoki i za każdą paczkę 300 Mkp., najwyżej za jedną paczkę 800 Mkp.

ZAGRANICZNA TARYFA POCZTOWA.

1) **Listy zwykłe:** a) do Czechosłowacji, Rumunji i Węgier: do wagi 20 gramów 800 Mkp., za każde dalsze 20 gramów 500 Mkp.; b) do innych krajów do wagi 20 gramów 1.000 Mkp., za każde dalsze 20 gramów 500 Mkp.

2) **Kartki pocztowe:** a) do Czechosłowacji, Rumunji i Węgier: za kartkę pojedynczą lub za kartki z opłaconą odpowiedzią 450 Mkp.; do innych krajów 600 Mkp.

3) **Druki zwykłe i czasopisma:** za każde 50 gramów 200 Mkp. Dla wzajemnego ruchu czasopism między Polską a Czechosłowacją i Węgrami obowiązują taryfy wewnętrzne.

4) **Papiery handlowe:** za każde 800 gramów 200 Mkp., najmniej jednak 1.000 Mkp.

5) **Próbki towarów:** za każde 50 gramów 200 Mkp., najmniej jednak 400 Mkp.

Polecenie przesyłek listowych 1.000 Mkp.

Reklamacja przesyłek zwykłych lub poleconych 2.000 Mkp.

Od Administracji

Celem uregulowania nakładu, prosimy o możliwie najwcześniejsze odnowienie prenumeraty. Warunki prenumeraty zamieszczone są w nagłówku dziennika.

KRONIKA

Kraków, 30 marca.

UROCZYSTOŚCI WIELKOTYGODNIOWE. Wczoraj we czwartek, po ukończonem nabożeństwie w katedrze wawelskiej, ks. biskup Sapieha dokonał ceremonji obmywania nóg 12-tu starcom z Tow. Dobroczynności. Są to 1) Piotr Laszczyk, lat 68, 2) Andrzej Matlak. lat 78, 3) Jan Gierczak, lat 79, 4) Jan Dyrek. lat 72, 5) Władysław Hałaciński, lat 59, 6) Józef Wawrzyniecki. lat 69, 7) Feliks Tomaszkiewicz, lat 76, 8) Ludwik Friedmann, lat 63. 9) Kazimierz Piszczek, lat 81, 10) Michał Fretek. lat 85, 11) Paweł Kumala, lat 85 i 12) Józef Dobosz, lat 66.

Podobna ceremonja odbyła się także w kościele Marjackim.

W wielki piątek rano we wszystkich kościołach krakowskich odbędzie się adoracja krzyża świętego i procesja z najśw. Sakramentem do grobu. Popołudniu odprawiona zostania tak zw. »Ciemna jutrznia« z trenami Jeremjasza i śpiewem chorałnym. W dniu dzisiejszym rzesze Krakowian rozpoczną zwiedzanie Grobów Bożych, urządzonych we wszystkich kościołach miasta.

W WIELKI PIĄTEK. W nowym kościele OO. Jezuitów na Wesołej przy ul. Kopernika w Wielki Piątek, dnia 30 bm., o godzinie 6 wieczorem, wyjątki z oratorjum „Stabat mater" Rossini'ego, wykonają artyści Opery pp.: Bandrowska-Osmecka, Dziewinska, Wolska-Sobańska, oraz pp.: Mazurek, i Istkowicz. Akompanjować będzie p. Wallek-Walewski. Przy wejściu zbierać się będzie dobrowolne datki na budowę kościoła w Prądniku Czerwonym.

REZUREKCJA. W kościele św. Piotra odbędzie się w Wielką Sobotę o godz. 7½ wieczór rezurekcja przy udziale korpusu oficerskiego, komp. honor. ora zorkiestry 1 p. w. k. i 8 p. ułanów.

W WIELKĄ NIEDZIELĘ odbędzie się na cmentarzu rakowickim w kaplicy pod wezwaniem Zmartwychwstania Pańskiego uroczyste tradycyjne nabożeństwo z następującym-porządkiem: o godz. 9 rano msza uroczysta, o godz. 5 po poł. uroczyste nieszpory z kazaniem.

MUZYKA KOŚCIELNA. W kościele św. Piotra w Wielką Niedzielę podczas sumy o godz. 10½ grać będzie orkiestra 5 P. A. C., a podczas mszy św. o godz. 12 pna K. Koniorówna (śpiew), kap. A. Zamorski (skrzypce), prof. T. Konior (organy) wykonają utwory wielkanocne. — W Wielki Poniedziałek o godz. 12 art. opery pni L. Jaworzyńska i skrzypek prof. A. Peters wykonają szereg utworów religijnych. Organy prof. Konior.

SALA W WIEŻY RATUSZOWEJ DLA MUZEUM NARODOWEGO. Zarząd Muzeum Narodowego otrzymał na cele Muzeum piękną, mało dotąd znaną salę w wieży ratuszowej w Rynku głównym. Sala ta pochodzi z XIV wieku i ma bardzo piękną dekorację rzezbiarską, przypominającą rzeźby kapiteli kościoła Marjackiego. Zarząd Muzeum ma zamiar urządzać w tej sali wystawy zabytków, a tem samem otworzyć ją dla publiczności, skoro tylko doprowadzi do końca zamierzone adaptacje, co nastąpi w krótkim czasie.

ODRZUCENIE ŻĄDAŃ PIEKARZY. Cechy piekarzy krakowskich wniosły wczoraj do magistratu nowy cennik na chleb i bułki. Według przedstawionej taryfy, cena 1 kg. chleba żytniego byłaby wyższą o 150 mk. Wydział IIIB magistratu odrzucił żądania piekarzy, jako niczem nieuzasadnione.

CUKIER MIEJSKI WYSPRZEDANY. Magistrat rozdzielił już w zupełności 10 wagonów cukru, jakie nadeszły w połowie bieżącego miesiąca. Jednocześnie wniosł magistrat prośbę do nadzwyczajnego komisarjatu dla walki z drożyzną o przydział dla miasta na miesiąc kwiecień 15 wagonów cukru.

PODATEK OD LOKALI ZA I KWARTAŁ B. R. Magistrat podaje do wiadomości, że termin zapłaty pierwszej raty podatku od lokali za rok 1923 oznaczony nakazami płatniczemi, obecnie doręczanych, przesuwa się o jeden miesiąc później, czyli, że podatek od lokali za I kwartał 1923 winni lokatorowie uiścić do rąk swych właścicieli realności do dnia 14 kwietnia br., a właściciele realności winni wnieść pobrane kwoty do głównej Kasy miejskiej do końca kwietnia br., pod rygorem płacenia ustawowych odsetek zwłoki.

PARCELE DLA OKR. ZWIĄZKU KASY CHORYCH. Komisja gruntowa Rady m. pod przewodnictwem prezyd. Federowicza na posiedzeniu w dniu 28 bm., prócz kilku spraw natury formalnej co do sprzedanych dawniej parcel z gruntów pofortecznych, uchwaliła sprzedać okręgowemu Związkowi Kas chorych parcele Nr 13 i 14 z bloku gruntów pofortecznych Nr XV pod budowę trzechpiętrowego domu dla pomieszczenia ambulatorjum, laboratorjum bakterjologicznego, instytutu rentgenologicznego, biur i mieszkań dla urzędników oraz Zarządowi Powiatowej Kasy chorych parcelę z gruntów pofortecznych Nr 12 z bloku XV pod budowę ambulatorjum, biur i mieszkań dla urzędników. Komisja uchwaliła również wnioski magistratu, odnoszące się do złożonych ofert w myśl rozpisanej publicznej licytacji na sprzedaż parcel z gruntów pofortecznych Nr 12, 11 i 8 z bloku Nr IX za ul. Karmelicką.

WYJAŚNIENIE SYNDYKATU DZIENNIKARZY KRAKOWSKICH. Dla uniknięcia wszelkich możliwych nieporozumień, wydział Syndykatu dziennikarzy krakowskich stwierdza, że biuro ogłoszeń „Prasa" nie miało nigdy i nie ma nic wspólnego z biurem ogłoszeń Syndykatu dziennikarzy krakowskich, mieszczącym się w lokalu przy pl. Szczepańskim 7, I p.

KOMITET NAUCZYCIELSKI WYCHOWANIA POZASZKOLNEGO MŁODZIEŻY. We wtorek, 27 bm. odbyło się w sali konferencyjnej gimnazjum III-go im. Sobieskiego posiedzenie istniejącego przy Kuratorjum okręgu szkolnego krakowskiego „Komitetu szkolnego dla przedstawień teatralnych". Komitet, zawiązany pierwotnie w celu urządzania dla młodzieży przedstawień w teatrach krakowskich, postanowił rozszerzyć swoją działalność i objąć nią całe życie pozaszkolne młodzieży. Komitet zorganizował się pod nazwą „Komitetu nauczycielskiego wychowania pozaszkolnego młodzieży" z trzema — na razie — sekcjami: 1) przedstawień dla młodzieży; 2) teatru szkolnego i 3) sekcję sportowo-krajoznawczą. Adres Komitetu. Kuratorjum okręgu szkolnego krakowskiego, Kraków, ul. Rakowicka 27.

W SPRAWIE BILETÓW WSTĘPU NA WYSTAWĘ TOW. SZTUK PIĘKNYCH otrzymujemy z kilku stron uwagi, że ceny wstępu są zbyt wygórowane i czynią zwiedzanie wystawy niedostępnem dla szerszych kół inteligencji. Obecnie cena biletu wstępu na wystawę w dni świąteczne dla posiadaczy akcyj Tow. wynosi 5000 mk. od osoby. Zażalenia te, naszem zdaniem, zupełnie uzasadnione, kierujemy pod adresem dyrekcji Towarzystwa.

WYMIANA BLOCZKÓW TRAMWAJOWYCH. W dniu jutrzejszym upływa termin wymiany bloczków z biletami tramwajowemi, zakupionemi po dawniejszej cenie. Osoby nie chcące korzystać z biletów po nowej cenie, mogą zapas dawnych biletów zwrócić w dyrekcji tramwajowej, gdzie otrzymają zwrot zapłaconych pieniędzy. Nowa taryfa, wchodząca w życie dnia 1 kwietnia, jest następująca: bilet dla dorosłych łącznie z podatkiem gminnym 500 mk., dla dzieci 100 mk., dla urzędników, robotników i wojskowych 300 mk. Opłata od pakunku wynosi 500 mk. Po godz. 10 wieczór obowiązują, jak dotąd, ceny podwójne.

CECHOWANIE NARZĘDZI MIERNICZYCH. — Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie zwraca uwagę sfer przemysłowych i handlowych, że wszelkie narzędzia miernicze, używane w obrocie publicznym w zakładach handlowych i przemysłowych, muszą być zaopatrzone państwową cechą legalizacyjną na dowód ich sprawdzenia. Cecha legalizacyjna zachowuje swą moc w ciągu trzech lat, licząc od dnia 1 stycznia tego roku, w którym narzędzie miernicze zostało ocechowane.

Kupcy i przemysłowcy winni w terminie do dn. 30 marca 1923 zgłosić posiadane narzędzia miernicze z cechą legalizacyjną wygasłą lub wygasającą z dniem 31 grudnia 1922 r. do miejscowego Urzędu miar w Krakowie (koszary Sobieskiego, objekt III, ul. Warszawska) celem ich zalegalizowania. Po upływie tego terminu będą zarządzone rewizje i osoby posługujące się w obrocie publicznym narzędziami mierniczemi nielegalizowanemi będą pociągnięte do odpowiedzialności. Przez narzędzia miernicze należy rozumieć miary długości, miary objętości, odważniki i wagi.

Z POWODU ROBÓT KANAŁOWYCH między parkiem Krakowskim a ulicą Kazimierza Wielkiego, wstrzymano ruch tramwajowy na wspomnianej przestrzeni, tak, że końcowa stacja na tej linji znajduje się na czas robót kanałowych przed wejściem do parku Krakowskiego.

WALIZKA Z PIENIĘDZMI. Na krakowskim dworcu kolejowym skradziono J. Turzównej walizkę, zawierającą większą kwotę pieniężną w markach polskich i niemieckich.

KRADZIEŻ. Niewyśledzeni dotąd sprawcy dostali się wczoraj do mieszkania Z. Szumskiego przy ul. Lubomirskich 27 i skradli złoty zegarek, oraz złotą branzoletę.

KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

KONKURS NA URZĄDZENIE POKOJU SYPIALNEGO. Miejskie Muzeum przemysłowe rozpisuje konkurs na projekt mebli do pokoju sypialnego typu miejskiego dla średnio zamożnej rodziny. Umeblowanie pokoju sypialnego ma się składać z 2 łóżek, 2 szafek nocnych, bieliźniarki, lub komody, szafy, toalety i krzeseł. Nagrody wynoszą: pierwsza 1,200.000 mk., druga 800.000 mk., trzecia 500.000 mk. Prace opatrzone godłem należy nadsyłać do 25 czerwca pod adresem: Miejskie Muzeum przemysłowe, Kraków, Smoleńska 9.

BIURO MIEJSKIE KOLEI PAŃSTWOWEJ przy ul. Szpitalnej 36 będzie otwarte w Wielką Sobotę tylko do godz. 1 w południe, w pierwsze święto cały dzień będzie zamknięte, w drugie święto, tj. 2 kwietnia otwarte będzie od 9—12 przed poł.

Z kraju i ze świata

KOLONJA LETNIA DLA MŁODZIEŻY. Z Warszawy donoszą, że prezydent Wojciechowski zaprosił onegdaj na czarną kawę przedstawicieli Rady naczelnej dla spraw pomocy młodzieży akademickiej, nad którą objął niedawno protektorat. W rozmowie wyraził prez. Wojciechowski życzenie oddania na użytek wakacyjnym kolonjom akademickim gmachu reprezentacyjnego w Białowieży. zarezerwowanego na letnią rezydencję dla prezydenta. W tych dniach wyjeżdża z ramienia Rady naczelnej specjalna komisja z przedstawicielem ministerstwa zdrowia na miejsce dla zbadania warunków zdrowotnych przyszłej kolonji akademickiej.

MARSZ. PIŁSUDSKI I Y. M. C. A. Z Warszawy donoszą: Rada krajowa polskiej Y. M. C. A. ofiarowała marszałkowi Piłsudskiemu godność honorowego członka. Marszałek godność tę przyjął i w rozmowie z przedstawicielami organizacji okazał wielkie zainteresowanie się nową organizacją polską i jej projektowanemi pracami.

ZMIANY W ARMJI. „Kurjer Poranny" donosi: Dowódca okręgu korpusu w Warszawie jen. Kuliński ustępuje z tego stanowiska i prawdopodobnie obejmie jeden z inspektoratów armji. Jako kandydatów na miejsce jen. Kulińskiego wymieniają zastępcę szefa sztabu jeneralnego jen. Rybaka oraz jen. Norwida-Neugebauera.

PRZYJAZD REPATRJANTÓW. Jak z Warszawy donoszą, ruch repatrjantów ma się rozpocząć po Wielkiejnocy, z największem zaś naprężeniem prowadzony będzie w porze letniej od dnia 1 lipca. Według obliczeń, w okresie od 1 kwietnia do 1 lipca spodziewane jest przewiezienie około 200 tysięcy repatrjantów i mniej więcej 1.500 optantów z Syberji, należących do klasy rolniczej. Optanci do czasu załatwienia formalności, związanych z przydziałem ziemi, umieszczeni będą tymczasowo w barakach w Kobryniu i w Kosowie.

Dla uzgodnienia akcji tego nowego ruchu repatrjacyjnego odbył się w Warszawie zjazd komisarzy etapów repatrjacyjnych. Na zjeździe tym postanowiono w związku z przekazaniem baraków repatrjacyjnych w Baranowiczach na rzecz wojska i w związku z likwidacją etapu repatrjacyjnego w Równem, że w okręgu etapowym Baranowicze mają być utworzone zapasowe etapy w Białymstoku i Łunińcu, i że na miejscu zniesionego etapu repatrjacyjnego w Równem, który ma pozostać nadal tylko stacją rozdzielczą, mają powstać etapy w Dorohusku i w Sarnach.

Dla transportów przypuszczalnie chorych na cholerę ma być utworzony etap w Zdołbicach. W głębi kraju i na granicy pozostanie kilka punktów dla ruchu przejściowego i dla opanowania całości ruchu repatrjacyjnego.

WYPOWIEDZENIE KONTRAKTÓW TEATRALNYCH. Z Warszawy donoszą, że dyrektorowie teatrów miejskich mają otrzymać dzisiaj z magistratu wypowiedzenie kontraktów z dniem 1 września.

OBRADY DELEGATÓW ZWIĄZKU ARTYSTÓW. W Warszawie rozpoczęły się obrady delegatów związku artystów scen polskich. Do prezydjum wybrani zostali: Kochanowicz, Brzeziński, Hellerowa, Rutkowski i Nowacki. Przemówienia powitalne wygłosili zastępca departamentu sztuki Skotnicki, senator Baliński i prezydent miasta Jabłoński.

WZROST KOSZTÓW UTRZYMANIA W MARCU. Z Warszawy donoszą, że wedle nieoficjalnych obliczeń koszta utrzymania rodziny, złożonej z 4 osób w ciągu marca wzrosły o 33'51% w stosunku do lutego.

POŁĄCZENIE WARSZAWY Z WILNEM PRZEZ GRODNO. „Przegląd Wieczorny" donosi, że zarząd kolejowy wykończył budowę mostu na Niemnie tak, że w kwietniu będzie otwarta komunikacja między Warszawą a Wilnem.

KURSA UZUPEŁNIAJĄCE NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH. Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego organizuje, podobnie, jak w latach ubiegłych, podczas tegorocznych wakacyj sześciotygodniowe kursa wakacyjne dla niekwalifikowanych nauczycieli szkół średnich i seminarjów nauczycielskich. Celem tych kursów jest ułatwienie przygotowania się do egzaminów nauczycielskich. Kursa będą się odbywać w rozmaitych miejscowościach Rzeczypospolitej, które ministerstwo później poda do wiadomości.

Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego zamierza uruchomić w roku 1923 następujące kursa: a) języka i literatury polskiej; b) języka francuskiego; c) filologji klasycznej; d) geografji z geologją; f) matematyki; g) fizyki; h) chemji z mineralogją; i) przyrody (nauki bijologiczne), ewentualnie j) pedagogiki; k) rysunku; l) śpiewu i ćwiczeń cielesnych. — Z przedmiotów wymienionych odbywać się będą w miarę potrzeby i możności wykłady i ćwiczenia na poziomie wyższym i niższym. Na kursa przyjmowani będą tylko czynni nauczyciele szkół średnich z trzyletnią praktyką nauczycielską, licząc po koniec 1923 roku. — Zgłoszenia należy składać do dnia 15 kwietnia na ręce dyrekcji szkoły, w której zgłaszający się nauczyciel pracuje.

KURSY RYBACKIE W BYDGOSZCZY. Pracownia rybacka państwowego naukowego Instytutu rolniczego w Bydgoszczy urządza w najbliższym czasie ośmio do dziesięcio dniowe kursy rybackie, połączone z szeregiem wycieczek. W kursie, w charakterze prelegentów, prócz pracowników Instytutu P. N. I. R., bierze udział szereg wybitnych hodowców i teoretyków rybactwa. Prelekcję będą obejmowały przedmioty teoretyczne, jak i praktyczne. Szczegółowy program kursów, będzie ogłoszony niebawem. Ponieważ ilość miejsc na kursie będzie ograniczona, osoby mające zamiar wziąć udział w kursie zechcą natychmiast zgłosić swój udział, celem zarezerwowania miejsc, które będą przydzielane w miarę napływu zgłoszeń. Zamknięcie zgłoszeń na kurs będzie ukończone z dniem 24 kwietnia br. Późniejszych zgłoszeń nie będzie można uwzględnić. Zgłoszenia należy nadsyłać pod adresem: Pracownia rybacka państwowego naukowego Instytutu rolniczego w Bydgoszczy, ul. Zacisze 7, I p.

PORTRETY W RATUSZU POZNAŃSKIM. Z inicjatywy prezydenta Poznania, Ratajskiego, magistrat poznański zamówił u warszawskiego malarza Wacława Nowiny-Przybylskiego portrety zasłużonych obywateli wielkopolskich: Edwarda hr Raczyńskiego i dr Marcinkowskiego, w uznaniu epokowej ich działalności i zawiesił je w sali posiedzeń. Portrety te są pierwszemi wizerunkami polskich działaczów w ratuszu poznańskim, w którym dotychczas widniały kontrefekty niemieckich burmistrzów.

Z GIMNAZJUM POLSKIEGO W GDAŃSKU. W polskiem gimnazjum w Gdańsku odbyło się uroczyste zamknięcie pierwszego roku szkolnego. Wśród obecnych znajdowali się między innymi, inicjator założenia gimnazjum, Stanisław Przybyszewski, przedstawiciel komisarjatu jeneralnego, dz. Marchlewski, posłowie polscy do sejmu gdańskiego itd. Uroczystość rozpoczęła się odśpiewaniem hymnu „Nad Wisłą czuwa straż", poczem po rozdaniu nagród i wygłoszeniu przemówień zakończono uroczystość odśpiewaniem hymnu „Boże coś Polskę".

KANDYDATURY NA ARCYB. LWOWSKIE. „Kurjer Poranny" dowiaduje się, że kandydatami na arcybiskupstwo lwowskie po śp. ks. J. Bilczewskim są O. Jan Woroniecki, sufragan lwowski ks. arcybiskup Twardowski i prof. ks. Gerstman.

TRAMWAJ LWOWSKI NIE PODROŻEJE. Ze Lwowa donoszą: Prezydjum miasta w oczekiwaniu że ogólna tendencja zniżkowa i stale wzrastająca frekwencja pozwolą opanować deficyt tramwajowy, poleciła wstrzymać czasowo wykonanie uchwały podwyższenia cen biletów tramwajowych od kwietnia br.

UROCZYSTOŚĆ W CHEŁMIE. Ze wszystkich obchodów, które urządzone były w dniach ostatnich w miastach prowincjonalnych, najbardziej może wzruszającą była uroczystość w Chełmie, stolicy tej ziemi, tak niedawno jeszcze prześladowanej i umęczonej. Ludność okoliczna na wieść o tak ważnym, a tak pomyślnym fakcie dla przyszłego rozwoju państwa, fakcie, zapewniającym jej wreszcie spokój i bezpieczeństwo, zgromadziła się tłumnie na zapowiedziane uroczyste niedzielne nabożeństwo. Po jego ukończeniu samorzutnie uformował się pochód, który od fary, wznoszącej się na górze chełmskiej, okrążył całe miasto. Uczestniczyła w nim miejscowa załoga wojskowa z orkiestrą wiejską, strażą ogniową. Sokół, drużyny skautowe, szkoły powszechne i dwa gimnazja miejscowe, męskie i żeńskie, jak również dwa seminarja nauczycielskie. Wieczorem urządzona została uroczysta Akademja, na której mowcy oświetlali kolejno donioslość ważnej dla Polski chwili. — Chełmszczyzna udokumentowała raz jeszcze swoje gorące przywiązanie do Macierzy.

PRELEKCJĘ O KOPERNIKU wygłosił w Paryżu, w Tow. astronomicznem p. Jan Krassowski.

CZESI WOBEC BRAKU MIESZKAŃ. Dla zaradzenia brakowi mieszkań, tudzież dla poparcia ruchu budowlanego, do parlamentu czesko-słowackiego wniesiono — jak donoszą z Pragi — projekt ustawy nakazującej wszystkim bankom i wielkim towarzystwom przemysłowym wybudowanie w ciągu dwoch lat gmachów na biura swoje i mieszkania dla personalu. Pozatem każda osoba, posiadająca płynny majątek w sumie powyżej dwóch miljonów koron lub dochód roczny wyżej 30.000 koron, obowiązana będzie również wybudować sobie dom własny w przeciągu powyżej określonego czasu, jeżeli jeszcze nie posiada domu na terytorjum Czechosłowacji.

O MAJĄTEK DOMU HABSBURGÓW. Do Wiednia przybyła grupa Amerykanów, która zabiega o kupno majątków członków b. domu Habsburgów. Przedewszystkiem chodzi im o nabycie majątków arcyksięcia Fryderyka. Na czele konsorcjum amerykańskiego stoi znany adwokat nowojorski Monsey, syndyk firmy handlowej „Unkelhauser". Bank ten nawiązał za pośrednictwem swej filji paryskiej ścisły kontakt z rojalistami francuskimi, a przez nich z członkami b. domu Habsburgów. Obecnie grupa amerykańska czyni starania o kupno majątków Habsburgów, położonych w Czechosłowacji i Jugosławji.

ZGON CHEMIKA ANGIELSKIEGO. Jak z Londynu donoszą, zmarł tam słynny chemik, James Dewar.

DALSZE CEGIEŁKI WAWELSKIE ufundowali 4391 Dla uczczenia Ignacego Tomczyka z Częstochowy; 4392 F. Lord, biuro techniczne w Krakowie; 4393-4 (2 ceg.) Spółdzielnia spożywcza centrali min. skarbu; 4395 Kazimierz Rothert; 4396 Alfred Rothert; 4397 Pamięci Andrzeja i Walentyny z Zwierzchowskich Mieroszewskich — synowie Leonard i Henryk: 4398 Leonard i Marja z Lubienieckich Mieroszewscy, Czechy.

DLA KOMITETU OPIEKI NAD MŁODZIEŻĄ AKAD. przesłali na ręce wojewody dr Gałeckiego: Ministerstwo pracy i opieki społ. 3,000.000 mk.; starostwo w Mielcu. jako dochód z wenty gospodarczej, urządzonej na cele opieki nad młodzieżą akademicką 3,000.000 mk.; zebrane przez starostów: w Limanowej 670.000 mk., w Myślenicach 500.400 mk., z czego gmina Zawoja złożyła 172.000 mk.; fabryka likierów Erven Lucas Bols w Kiaśnie 250.000 mk.; Karpackie Tow. leśne 200.000 mk.; Norbert Perlberger 100.000 mk.; Sp. akc. Krakus 100.000 mk.; dyr. Władysław Radkowski 50.000 mk.; Janowie Siekierscy z Krakowa 30.000 mk.

TEATRY KRAKOWSKIE.

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. W obydwa dni świąteczne powtarza teatr sukcesy b. sezonu, grając w niedzielę po poł. barwnego „Janosika" Galicy, wieczorem doskonałą komedję Kiedrzyńskiego „Zabawę w miłość". Drugi dzień świąt poświęcono tylko utworom komedjowym: po poł. powtórzony będzie sukcesowy „Popas Króla Jegomości" A. Grzymały-Siedleckiego, wieczorem zaś wytworna satyra Rittnerowska „Wilki w nocy". „Wesele" Wyspiańskiego, wypełniające stale widownię do ostatniego miejsca grane będzie we wtorek 3 kwietnia. W próbach pod kierunkiem reż. Kułakowskiego „Czupurek" B. Hertza.

OPERA I OPERETKA. W czasie świątecznym wystawia teatr Opera i operetka najbardziej atrakcyjne opery i operetki, które stanowiły „clou" sezonu. W niedzielę 1 kwietnia o godz. 3½ po poł. „Pajace", w których wystąpi gościnnie tenor bohaterski opery lwowskiej I. Mann i „Cavalleria Rusticana", w której obok doborowej obsady z p. Stępniowskim na czele wystąpi w roli Santuzzy artystka opery warszawskiej Paulina Szlezynger Stokowska. W niedzielę wieczorem atrakcyjna „Bajadera". W poniedziałek 2 kwietnia o godz. 3½ po poł. „Maskotka"; wieczorem o godz. 7½ „Żydówka", w której partję Racheli kreuje Paulina Szlezyngor Stokowska. We wtorek 3 kwietnia o godz. 3½ po poł. dla dzieci i przyjezdnych zawsze mile witany „Kopciuszek"; wieczorem o godz. 7½ „Lohengrin".

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:

Piątek, 30 bm.: Teatr zamknięty.
Sobota, 31 bm.: Teatr zamknięty.
Niedziela, 1 kwietnia po poł.: „Janosik"; wieczorem: „Zabawa w miłość".
Poniedziałek, 2 kwietnia po poł.: „Popas Króla Jegomości"; wieczorem: „Wilki w nocy".
Wtorek, 3 kwietnia: „Wesele".

TEATR OPERA I OPERETKA:

Piątek, 30 bm. Teatr zamknięty.
Sobota, 31 bm. Teatr zamknięty.
Niedziela, 1 kwietnia po poł.: „Pajace" i „Cavalleria Rusticana"; wieczorem „Bajadera".
Poniedziałek, 2 kwietnia po poł.: „Maskotka"; wieczorem „Żydówka".
Wtorek, 3 kwietnia po poł.: „Kopciuszek"; wieczorem „Lohengrin".

TEATR „BAGATELA".

Piątek, 30 bm.: Teatr zamknięty.
Sobota, 31 bm.: Teatr zamknięty.
Niedziela, 1 kwietnia po poł.: „Sublokatorka"; wieczorem „Zdobycie Berg op Zoom".
Poniedziałek, 2 kwietnia po poł.: „Wiera Mircewa"; wieczorem: „Szyldkretowy grzebień".
Wtorek, 3 bm.: „Tajny agent".

PODRÓŻ ARTYSTYCZNA IG. FRIEDMANNA. Światowej sławy wirtuoz pianista, Krakowianin Ignacy Friedmann, który niedawno dwoma koncertami przypomniał się rodzinnemu miastu, wyjechał obecnie na tournee artystyczne po Ameryce. Obecnie koncertuje w stolicy wyspy Kuby W Havannie z świetnym, jak wszędzie, sukcesem. Na wiosnę zapowiada artysta powrót do kraju, zamierzając lato tegoroczne spędzić w jednem z krajowych letnisk.

Wiadomości naukowe, artystyczne i literackie

— ZBIOROWE WYDANIE PISM WACŁAWA SIEROSZEWSKIEGO, podjęte przez Instytut wydawniczy „Bibljoteka Polska" w Warszawie, dobiega końca. W ostatnich dwóch tomach, t. j. siódmym i ósmym, znalazły pomieszczenie następujące utwory: Nowele: Małżeńswo. Być albo nie być, Tułacze, oraz powieść: „Na kresach lasów".

Tom dziewiąty zawierać będzie zbiór nowel pod tytułem. Ucieczka, a w nim utwory: Ostatnia hulanka, Błotniska, bory i góry — Romans — Wichry, prądy i skały.

— HOFMOKL-OSTROWSKI: Z teki obrońcy. Warszawa, 1922. Wydawnictwo firmy „Drukpol" w Grudziądzu. Str. 54.

Znany obrońca karny, dr Hofmokl-Ostrowski ujmuje w wiązance szkiców ze świata kryminalistyki cykl opowiadań, niezmiernie interesujących nietylko ze stanowiska prawa karnego, ale także założeniami i podkładem psychicznym. Wypadki z własnych przeżyć w zawodzie obrońcy zarówno z czasów pokojowych przedwojennych, jak i z doby wojennej, są przedstawione z talentem i werwą pióra, jakiejby autorowi mógł pozazdrościć niejeden współczesny nowelista. Zainteresują one zarówno prawników swą stroną jurydyczną, przedstawiającą splot zdarzeń zastanawiających, jak i szerszy ogół czytelników, dla których n. p. opowiadanie kryminalne o diademie, słynnej faworyty cesarza Franciszka Józefa, Katarzyny Schrott, lub tragikomiczna sprawa pod tytułem: „Majtki", wreszcie wstrząsająca siłą dramatyczną omyłka sądowa rozstrzelanego niewinnie żydka, Szmula Dyni, będzie wysoce pociągającą i zaciekawiającą lekturą.

— STANISŁAW WEGNER: Skarby rozumu i serca. Myśli i zdania, wyjęte z naszych pisarzów. Wydanie trzecie. Str. 252. Poznań. Św. Wojciech.

Książka ta przynosi starannie zebrane wybory myśli i zdań całego szeregu najwybitniejszych pisarzów polskich, odnoszące się do najważniejszych zagadnień życia. Zamyka ją rozdział pod tytułem „Ojczyzna". Zaletą układu jest celowe uporządkowanie zdań i aforyzmów według materji, jak o tem mówią rozdziały: Bóg — religja — wiara — dusza — modlitwa — świat — człowiek — kobieta — żona — matka — miłość — myśl — słowo — czyn — serce — nadzieja — los — wspomnienie — praca — młodość — starość — sztuka — artysta — sława i t. p. Wydawnictwo to, dokonane

ź wielką kulturą, nadaje się ze wszech miar na upominki dla rodzin polskich.

— BUDOWNICTWO GNOMA. Projektował St. Szakowski. Warszawa. Spółka akc. „Gnom".

Książeczka powyższa przynosi wzornik do kompletu dziecinnych klocków budowlanych, zawierający 58 rysunków o typie swojskim i z tego względu zasługuje na rozpowszechnienie.

— „KSIĄŻKA", jedyny w Polsce organ bibljograficzny, miesięcznik, przed rokiem zaledwo wskrzeszony w Warszawie, przestała wychodzić. Prasa warszawska, podnosząc zasługi dotychczasowej redakcji, z żalem notuje ten fakt, jako przykry objaw i następstwo anormalnych w Polsce stosunków w drukarstwie.

— NOWE KSIĄŻKI:

Mieczysław SMOLARSKI: Człowiek bez przeszłości. Powieść. Warszawa. Księgarnia J. Rzepeckiego.

Wacław GRABIAŃSKI: Niedyskrecje księżyca. Humoreski. Gebethner i Wolff. 1923.

Dr Jan KRASSOWSKI: Mikołaj Kopernik 1473—1923. Warszawa. E. Wende i Sp. Str. 113.

Z Rady m. Krakowa

Kraków, 30 marca.

Z trzechgodzinnem opóźnieniem rozpoczęło się wczorajsze posiedzenie Rady m., spowodowanem przeciągającemi się gorącemi obradami połączonych sekcyj w sprawie **nowych podatków i opłat gminnych.**

Przed przystąpieniem do porządku dziennego przewodniczący prez. Federowicz poruszywszy w swem przemówieniu sprawę ks. **arcybiskupa Cieplaka**, zawiadomił Radę, że w imieniu mieszkańców miasta i Rady m. ma zamiar przesłać na ręce prez. ministrów i ministra spraw zagranicznych wyrazy solidarności z całem społeczeństwem i energicznego protestu przeciw spełnionej zbrodni.

Rada m. przez powstanie z miejsc i oklaski zamanifestowała swoje uznanie.

Po odczytaniu szeregu interpelacyj i wniosków radca mag. dr Wydro referuje wniosek o zmianie stopy **podatku gminnego od lokali.** — Według tego wniosku, od dnia wejścia w życie nowej ustawy o ochronie lokatorów gmina m. Krakowa ma pobierać przez resztę roku 1923 **podatek lokatorski w wysokości 120-krotnego czynszu z roku 1914,** od lokali handlowych i przemysłowych, a **80-krotnego czynszu** od wszystkich innych lokali.

Po przemówieniach r. m. Muellera i Schreibera contra, r. m. Schneider stawia kompromisowy wniosek, w myśl którego podatek lokatorski ma być wymierzony w wysokości 120-krotnego czynszu z r. 1914 od lokali handlowych i przemysłowych, **a w wysokości 40-krotnego czynszu od mieszkań zwyczajnych,** przyczem mieszkania suterenowe mają być od podatku tego zwolnione.

Dyr. Izby obrachunkowej p. Krzyżanowski podkreśla **groźną sytuację finansową** gminy, która dziś z braku dochodów, przy olbrzymich wydatkach, niema funduszu na wypłatę pensyj urzędniczych, poczem **wniosek r. m. Schneidera uchwalono.**

Następnie wiceprz. Saro referuje wniosek w sprawie **podatku wodociągowego.** Wniosek upoważnia gminę m. Krakowa do pobierania od 1 kwietnia br. podatku wodociągowego **w wysokości 60-krotnego czynszu z roku 1914** od **lokali handlowych i przemysłowych, a w wysokości 40-krotnego tegoż czynszu od wszelkich innych lokali.** Podatek ma być ściągany w ten sam sposób, jak podatek od lokali.

R. m. Ziffer wnosi poprawkę do tego wniosku, według której podatek wodociągowy ma być wymierzany w wysokości **30-krotnego czynszu z r. 1914 dla lokali**, składających się z 2 ubikacyj, **w wysokości 40-krotnego czynszu** od lokali obejmujących ponad 2 ubikacje, a **60-krotnego** czynszu od lokali przemysłowych i handlowych. Po przemówieniu r. m. Klimeckiego **wniosek z poprawką r. Ziffera uchwalono.**

Uchwalono również wniosek mag. zmieniający **wysokość opłat za czynności miejskiego Urzędu rozjemczego** dla spraw najmu. Opłaty te będą wymierzane w wysokości 50 proc. komornego, przyczem opłata wynosić ma minimum 5.000 mk.

R. m. ustanowiła również nowe opłaty ryczałtowe **od bezpłatnych koncertów w restauracjach i kawiarniach,** oraz od innych widowisk lub produkcyj w kwocie do 20 złp. za każdy dzień koncertu, widowiska lub gry. Opłaty te będą pobierane aż do emisji złotych polskich według kursu złp., notowanego w państwowej pożyczce złotej w dniu ostatnim każdego poprzedzającego miesiąca.

Na tem zamknął przewodniczący posiedzenie, życząc radcom »wesołych Świąt«.

STOSUNEK SKARBU DO ZARZĄDZEŃ ROLNYCH.

Warszawa, 29 marca (Tel. wł.) Dziś w prezydjum Rady ministrów odbyło się posiedzenie w sprawie **stosunku skarbu do zarządzeń rolnych,** wypływających z ustawy o reformie rolnej. W naradach wzięli udział minister skarbu **Grabski**, minister rolnictwa **Raczyński** i prezes Głównego Urzędu ziemskiego **Ludkiewicz.**

PROTEST DZIENNIKARZY LWOWSKICH.

Lwów, 29 marca (AW). Wydział Towarzystwa Dziennikarzy polskich, Syndykat Dziennikarzy oraz Kasyno i Koło literacko-artystyczne we Lwowie założyły na swem posiedzeniu **energiczny protest** przeciw barbarzyńskiemu wyrokowi sowietów w sprawie arcybiskupa Cieplaka. Zarazem wyrażono nadzieję, że rząd Rzeczypospolitej wytrwa na stanowisku, zapowiedzianem przez prezydenta Sikorskiego i nie będzie wchodził w żadne układy w tej sprawie ze sowietami.

PROTEST ORGANIZACYJ ŻYDOWSKICH.

Warszawa, 29 marca (Tel. wł.) Dzisiejsza prasa żargonowa ogłosiła protest licznych organizacyj politycznych i religijnych żydowskich przeciw wyrokowi moskiewskiemu. Na czele podpisów widnieje podpis rabina warszawskiego.

Propaganda komunistyczna sowietów za granicą

TAJNE INSTRUKCJE DLA SOWIECKICH PRZEDSTAWICIELI HANDLOWYCH.

Ryga, 29 marca (PAT). Dzienniki podają tajne instrukcje z Moskwy dla przedstawicieli handlowych sowieckich za granicą, które wpadły w ręce władz fińskich. Tekst jest następujący:

Handlowi przedstawiciele powinni **utrzymywać styczność z organizacjami komunistycznemi.** Należy podtrzymywać **nieufność między robotnikami a wojskiem** danego kraju. Należy wywoływać **strajki i organizować je.** Rząd sowiecki powinien być poinformowany, z jakiemi czynnikami może wchodzić w stosunki z korzyścią dla siebie. Pożądane jest **wywoływanie strajków protestacyjnych.** Popierając strajki, dążyć należy do **stwarzania trudności ekonomicznych.** Członkowie misyj handlowych **nie powinni żałować pieniędzy na pożyczki.** Członkowie misyj mają mieszkać **w najlepszych hotelach, wydawać obiady w kołach kapitalistów, wywoływać takie wrażenie, któreby się przyczyniło do przyśpieszenia uznania rządu sowietów.** Należy usiłować **przekupić prasę, aby zdobyć wpływ na gazety.** Agenci handlowi starać się winni **rozszerzać idee komunistyczne wśród marynarzy i żołnierzy.** Należy dążyć **do zorganizowania rad marynarskich i żołnierskich.** Należy **podjudzać przeciw oficerom,** szczególnie tam, gdzie są wojska kolonjalne. Należy organizować **rady robotnicze, któreby dążyły do realizacji dyktatury proletarjatu.** Członkowie misyj powinni brać udział **w organizowaniu strajków i kierować ruchem robotniczym.** Robotników należy **zaopatrywać w broń.** Wskazana jest **agitacja antyrządowa wśród zdemobilizowanych.** Należy szerzyć ideję **oddania kierownictwa fabryk w ręce robotników.** Należy podtrzymywać **pogłoski o niebezpieczeństwie wojny.** Organizacje sowieckie **winny być utrzymane.** Należy organizować **tajne szkoły propagandy.**

Instrukcje powyższe podpisali: **Bucharin, Berezin, Pawłow, Wesman.**

Nowy kalendarz w Rosji

Z pogranicza polsko-sowieckiego donoszą:

Uchwalono zaprowadzić w Rosji nowy kalendarz, który będzie odróżniał pod tym względem Rosję od całego świata burżuazyjnego. — Odpowiedni program został już opracowany przez znanego profesora uniwersytetu moskiewskiego Stiepatowa i przedłożony dla ostatniego załatwienia radzie komisarzy ludowych. Wedle tego projektu rok liczyć będzie 365 dni i dzielić się będzie na 60 »trudowych tygodni« po pięć dni. Daje to trzysta dni, dzień niedzielny skasowano zupełnie, zniesiono również nazwę niedzieli, a dniem odpoczynku jest poniedziałek. Prócz tego ustalono pięć dni świątecznych komunistycznych, mianowicie dzień zwycięstwa bolszewickiego, święto 1 maja i inne. Reforma przeprowadzona będzie w najbliższych dniach, tak, by nadchodzące święta Wielkanocne zostały skasowane.

USTAWA O DOWODACH OSOBISTYCH.

Z Warszawy donoszą:

Ministerjum spraw wewnętrznych przesłało do prezydjum Rady ministrów projekt ustawy o dowodach osobistych. Obowiązek posiadania dowodów dotyczyć będzie obywateli powyżej lat 17. Ze względów bezpieczeństwa ministrowi przysługiwać będzie prawo rozciągnięcia obowiązku posiadania dowodów również na obywateli gmin wiejskich, których obowiązek ten nie dotyczy. Obywatele polscy, powracający z zagranicy, będą musieli się wykazać dowodami osobistemi, wystawionemi przez placówki polskie za granicą. Dokumenty podróży za granicę nie będą obowiązywać obywateli mieszkających 10 klm. od granicy. Wjazd i wyjazd z Rzeczypospolitej polskiej będzie odbywał się tylko przez punkty graniczne wyznaczone przez ministra spraw wewnętrznych i ministra skarbu.

Na zasadzie decyzji ministra spraw wewnętrznych będzie można **wysiedlać cudzoziemców** z granic państwa. Powodem wniesienia przez ministerstwo spraw wewnętrznych projektu tej ustawy jest konieczność wyodrębnienia obywateli polskich od przebywających bezprawnie i **napływowych elementów** oraz stwierdzenie przynależności państwowej mieszkańców Rzeczypospolitej polskiej, nie zaś chęć zastosowania metod policyjnych lub też stwierdzenia tożsamości osobistej.

ZJEDNOCZENIE ORGANIZACYJ SJONISTYCZNYCH.

Warszawa, 29 marca (Tel. wł.) W ub. tygodniu odbył się tu zjazd przedstawicieli wszystkich organizacyj sjonistycznych w Polsce. Postanowiono **zjednoczyć wszystkie organizacje sjonistyczne** w jedną organizację, obejmującą całe terytorjum Rzeczypospolitej.

Różne wiadomości polityczne

WIZYTA OFICERÓW SZWEDZKIEGO SZTABU JENERALNEGO. Z Wilna donoszą: Wojskowy Instytut naukowo-wydawniczy zawiadomił archiwum państwowe w Wilnie, że w czerwcu lub w lipcu br. przyjeżdża do Wilna wycieczka oficerów szwedzkiego sztabu jeneralnego, mająca na celu przeprowadzenie studjów historycznych wojen szwedzkich na ziemiach polskich od r. 1611.

NARODOWCY UKRAIŃSCY — KOMUNISTAMI. „Gazeta Lwowska" donosi z Pragi: Wśród tutejszych sfer galicyjsko ukraińskiej młodzieży akademickiej zaszły w ostatnich dniach wielkie zmiany. Całe ukr. grupy akademickie przechodzą masowo do partji komunistycznej. Zjawisko to należy tłumaczyć jako następstwo klęski, poniesionej przez Petruszowycza z powodu ostatniej decyzji Rady ambasadorów, przesądzającej ostatecznie los Galicji Wschodniej.

WYROKI SOWIECKIE. Russpress donosi z Moskwy. Trybunał w Żytomierzu wydał wyrok w sprawie 367 osób, oskarżonych o udział w ruchu powstańczym. Kilkadziesiąt oskarżonych osób. o udział w ruchu powstańczym, skazano na karę śmierci, pozostałych, z wyjątkiem 40, na kary więzienne.

MONARCHIŚCI ROSYJSCY W BERLINIE. — Monarchiści rosyjscy, zamieszkujący w Niemczech, zamierzają wkrótce wydawać wielki dziennik pt. „Rodina". Część środków pieniężnych ma pochodzić od bawiącej obecnie w Kopenhadze matki zmarłego cara.

WYDALENIE B. POSŁA STERNBERGA Z AUSTRJI. „N. F. Presse" donosi, że były poseł do parlamentu austrjackiego, Wojciech Sternberg, który jest — jak wiadomo — obywatelem czechosłowackim, został z Austrji wydalony za zbrodnię pojedynku.

SENAT RUMUŃSKI przyjął nową konstytucję 137 głosami przeciw 2. Dwóch posłów wstrzymało się od głosowania.

Nasza gospodarka rybna

II.

Okolice Krakowa posiadają setki hektarów odłogiem leżących terenów wodnych: bądź to zaniedbanych gospodarstw rybnych, bądź to starych wiślisk lub jezior i t. p. I dziwić się zaiste należy, że najintratniejsza gałąź gospodarcza, jaką jest hodowla ryb. jest tak po macoszemu u nas traktowaną i niedocenianą.

Zgóry też przygotowany jestem na krytykę kół fachowych w kierunku zarybiania na pół dzikich wód kroczkiem karpia, gdyż w myśl utartego zdania, 25 procent tychże padłaby ofiarą drapieżnych szczupaków, lub też z powodu niemożności spuszczenia wody na takich terenach, ewentualność niewychwytania wszystkich obsadzonych sztuk. — Doświadczenia, dokonane w tym kierunku przez czernichowską Spółkę rybacką i inne, wykazały nadspodziewane rezultaty. Kroczki bowiem o wadze 12—15 dkg., wpuszczone w kwietniu, bez dożywiania osiągnęły w grudniu tegosamego roku wagę 1 kg. i więcej. Chcąc jednak uniknąć większej straty w obsadzie kroczka na takich terenach, należy przeznaczać sztuki, sięgające 18 dkg. i to karpia lustrzonia galicyjskiego, szybko rosnącego, który, jako taki, przestaje być ponętnym dla szczupaka, chętniej rzucającego się na białą rybę, będącej pod dostatkiem.

Ważnym momentem gospodarki na wiśliskach jest również zabezpieczenie ujścia. Jakkolwiek wszystkie niemal wiśliska znajdują się poza obwałowaniem. zdarzyć się może przy wezbraniu wody w Wiśle, że podniesie ona poziom wiśliska, a wtedy przy braku takiego zabezpieczenia mogą karpie wyjść rowem. Jeśli zaś wiślisko jest płytkie, należy pamiętać o rąbaniu w zimie przerębli.

Tak więc przy zastosowaniu tych wskazówek, wyniki będą znakomite, fauna bowiem wodna takich terenów jest tak bogatą w składniki odżywcze dla karpia, że sztuczne dożywianie go okazało się zbytecznem, co musi mieć miejsce w gospodarstwach stawowych. Dla hodowcy zaś jest korzystnym niezmiernie momentem, wynagradzającym mu ewentualną stratę w obsadzie kroczka. Niewyłowiona w jednym roku sztuka rośnie dalej i dostaje się w roku następnym zamiast kilogramowej, już dwukilogramową i więcej.

Tyle co do hodowli karpia.

A teraz słów kilka poświęcę temu znienawidzonemu, pozbawionemu prawa azylu, ochrony, lecz smacznemu szczupakowi. Czyż można wyobrazić sobie odpowiedniejsze miejsce dla hodowli szczupaka, jak właśnie stare wiśliska? Wszakże tutaj znajdujemy ich główne siedliska. A dlaczego? Tutaj znajduje on dla siebie najwięcej pożywienia w postaci miljonów białej ryby, na której się tuczy, dlatego stare wiśliska są jego ojczyzną. W innych krajach wcześniej poznawano się na wartości szczupaka; skwalifikowano go, jako rybę szlachetną, a co za tem idzie, otoczono go, jak inne ryby szlachetne, ochroną. Niestety, u nas jest inaczej. Szczupak — to drapieżnik, tępi się go w bezwzględny sposób. Szczupaka przez cały rok spotykamy na stołach restauracyjnych — on jeden nie zna ochrony.

Dlatego też, lepiej późno, niż nigdy, zaapelować należy do ministerstwa rolnictwa, aby ono wydało odpowiednie zarządzenia stabilizacji ochrony szczupaka, jako ryby szlachetnej, a bezwarunkowo nieszkodliwej — powiedziałbym nawet pożytecznej — gdyż pożerającej rybę nieużyteczną, której nadmiar powoduje tak zwaną ospę rybią, i jest bezwartościowym balastem naszych wód.

Niemniej też okolice Krakowa posiadają znaczną ilość gospodarstw stawowych, znakomicie się nadających do hodowli ryb szlachetnych, lecz niestety bazeny ich są puste, gdyż, jak twierdzą ich właściciele, brak większej gotówki uniemożliwia ich zagospodarowanie. Tutaj więc otwiera się piękne i złotodajne pole do działania dla kooperatyw lub kapitalistów, a zarazem do podniesienia i obudzenia z letargu zaniedbanej gałęzi gospodarstwa rybnego i dobrobytu kraju. Ryba przestanie być luksusem, podczas gdy obecnie wskutek nieudolnej gospodarki, niemal corocznie giną tysiące cetnarów ryb, czy to wskutek zatrucia, czy zamarznięcia, czy innych, dających się usunąć powodów.

Tadeusz Lipowski
prezes krakowskiego Towarzystwa Sportu wędkarskiego „Wędzisko".

Dział ekonomiczny

BONY ZŁOTE.

Warszawa, 29 marca (AW). Kurs, pod jakim sprzedawane będą bony złotowe pierwszej emisji, ogłoszony zostanie w sobotę. Będzie on prawdopodobnie ustalony w sumie nie wyższej od obecnego kursu pożyczki złotej, to jest **na 7.500 marek.** W najbliższych dniach odbędzie się konferencja ministra skarbu z przedstawicielami towarzystw ubezpieczeniowych. w sprawie **lokowania funduszów asekuracyjnych w bonach złotowych.** W związku z przewidywanem wielkiem powodzeniem bonów złotowych, wyrażone są obawy, że w razie zwyżki marki nabywcy bonów mogą otrzymać w terminie płatności **sumę mniejszą niż ta, którą zapłacili.** Jakkolwiek istotna wartość marek, jakie w chwili wykupu bonów nabywca otrzyma nie będzie niższa od wartości realnej większej sumy marek zapłaconych za bony, jednakże ministerstwo skarbu pragnie **zabezpieczyć interesy nabywców bonów w ten sposób,** że przy opłacie podatku bony będą przyjmowane **po najwyższym kursie z okresu emisyjnego.**

Pierwsza serja złotych bonów skarbowych, które będą wypuszczone na ogólna sumę **50 miljonów złotych,** ukaże się dnia **1 kwietnia.** Bony tej serji spłacone będą dnia **1 października.** Procenty od bonów będą wypłacane **z góry** przez potrącenie od sumy imiennej bonów, a więc za 10-cio złotowy bon nabyty dnia 1 kwietnia, nabywca płacić będzie nie 10 złotych, lecz o tyle mniej, ile wynosi 6 proc. w stosunku 6 miesięcy, czyli 9 złotych 70 groszy. W terminie płatności bony będą spłacone w markach polskich **według przeciętnego kursu franka szwajcarskiego na giełdach krajowych między 12 a 27 września.** Przy tem przyjmuje się, że **złoty równy jest frankowi szwajcarskiemu.** Przed terminem płatności złote bony przyjmowane będą przy uiszczeniu podatków. Sprzedaż bonów odbywać się będzie po kursie ogłaszanym przez ministra skarbu w »Monitorze«.

* **W SPRAWIE WYWOZU JĘCZMIENIA.** W ministerstwie rolnictwa powstał projekt dopuszczenia do wywozu 10.000 wagonów jęczmienia za opłatą wywozową 25% zysku eksportowego.

* **PODWYŻSZENIE GDAŃSKICH OPŁAT POCZTOWYCH.** Z dniem 1 kwietnia zostanie podwyższona taryfa telegraficzna i telefoniczna do Polski. W ruchu telegraficznym słowo kosztować będzie 250 mk. n. (za telegram najmniej 2500 mk. n.), zaś telefoniczna rozmowa 3 minutowa na odległość 25 klm. — 1000 mk., 50 klm. — 2000 mk., 100 klm. — 3000 mk., za każde dalsze 100 klm. 1000 marek niemieckich.

* **FIASKO NIEM. POŻYCZKI ZŁOTEJ.** Wiedeńska »Arbeiter Zeitung« donosi z Berlina, że niemiecka pożyczka złota przyniosła tylko 160 do 170 miljonów marek w złocie. Niemcy spodziewały się z tej pożyczki 50 miljonów dolarów, to jest 200 miljonów marek w złocie.

* **LOKAL WYSTAWOWY W HOLANDJI.** Poselstwo polskie w Hadze donosi, że jest do uzyczenia na dogodnych warunkach lokal wystawowy, w którym w listopadzie br. odbywała się wystawa francuskiej sztuki stosowanej. Sekretarz generalny „Niderland in de Veemde" zapewnił, że gdyby Polska chciała korzystać z pałacu van Volksrijt, czy dla wystawy artystycznej czy też przemysłowej, uzyskałaby jak najdogodniejsze warunki.

* **TYDZIEŃ PRACY W ANGLJI.** Związek pracodawców w angielskim przemyśle budowlanym ogłasza, że od 14 kwietnia tydzień pracy w lecie wynosił będzie 47 godzin, przyczem pobory będą zmniejszone.

* **„EKONOMISTA".** Ukazał się z druku tom I. „Ekonomisty" za kwartał pierwszy 1923 roku. Tom ten dedykowany jest prof. Krzywickiemu w roku jubileuszowym jego pracy naukowej. Rozpoczyna tom artykuł p. Stanisława Posnera „O Ludwiku Krzywickim". Autor kreśli sylwetkę profesora Krzywickiego i daje obraz jego czterdziestoletniej wytężonej pracy na polu naukowem, we wszystkich dziedzinach wiedzy. P. St. Dziewulski w artykule: „Profesor Krzywicki, jako ekonomista i statystyk", daje charakterystykę pracy profesora Krzywickiego w dziedzinie ekonomji i statystyki, w której tak wielką i zasłużoną kartę zdobył prof. Krzywicki zwłaszcza na polu organizacji naszej statystyki państwowej. W tomie tym znajdujemy streszczenie odczytu jubilata prof. Krzywickiego „O wartości wyników spisu jednodniowego", prof. K. Krzeczkowski w artykule „O nową formę ubezpieczeń społecznych" porusza ważne zagadnienie kryzysu wewnętrznego w ubezpieczeniach społecznych, formy których nie odpowiadają potrzebom współczesnym. Prof Krzeczkowski uważa za rzecz pilną i ważną jak najszybsze przeprowadzenie międzynarodowej unifikacji ubezpieczeń. W. Fabierkiewicz w artykule „Kilka uwag w sprawie uzdrowienia skarbu", daje nam analizę wpływu poszczególnych czynników na wahania pieniądza papierowego, rozstrząsając następnie zagadnienie stabilizacji marki polskiej. P. J. Łazowski w „Przyczynku do życiorysu Fryderyka Skarbka" daje szereg danych urzędowych, dotyczących tego jednego z najwybitniejszych mężów Polski porozbiorowej.

W „Życiu ekonomicznem" znajdujemy artykuł senatora Januszewskiego „O nowej formie gospodarki państwowej" i notatkę ks. Kiszkurna o „Tkactwie chałupniczem w Turku i Stanisławowie ziemi kieleckiej".

Zakończeniem i ozdobą są: „Materjały do Bibljografji ekonomicznej w języku polskim", opracowane w Instytucie gospodarstwa społecznego pod redakcją jubilata prof. Krzywickiego. Są to przyczynki do przyszłej bibljografji, zawierające bibljografję prac i zagadnień teoretycznych.

* **PODRĘCZNIK TECHNICZNY DLA TELEGRAFISTÓW I TELEFONISTÓW** przez Z. Olszewskiego, kontrolora tel., Kraków, 1923. — Jest to pierwszy w Polsce podręcznik zawodowy, wydany w języku polskim, którego brak dawał się odczuwać bardzo silnie, skutki zaś były tego rodzaju, że telegrafiści. o ile nie znali języka niemieckiego, mieli ogromne trudności, ucząc się do egzaminów zawodowych, oraz. że służba telegraficzna i telefoniczna cierpiały również niemało, gdyż do służby telegrafisty, względnie telefonisty, oprócz nadawania i odbierania depesz, należy też i wyszukiwanie uszkodzeń linij i aparatów, co przy braku jakiegokolwiek podręcznika nastręczało niemałe trudności.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Wbrew tradycji ostatnie przed świętami zebranie odbyło się wśród dużego ożywienia zarówno na rynku dewizowym, jak i w dziale akcyj przemysłowych. W walutach i dewizach zrobiono wprawdzie cokolwiek mniej transakcyj, jak onegdaj, usposobienie panowało jednak mocniejsze i wszystkie gatunki, z wyjątkiem marki niemieckiej, poprawiły kurs. Ta ostatnia była bez zmiany.

W żywych obrotach akcjami przemysłowemi i handlowemi była też tendencja mocna. Najwięcej uczyniono transakcyj po kursie zwyżkowym Parowozami, Cegielskim, Trzebinią, Chodorowem, Ćmielowem i Tepege. W zainteresowaniu również Polska Nafta, Krakus i Żegluga.

Z akcyj bankowych kupowano Małopolski po 3700-4000 i Spółek Zarobkowych po 18500—19500.

CEDUŁA KURSOWA
z dnia 29 marca 1923

Waluty i dewizy:

	Gotówka		Czeki	
Dolary St. Zj.	40000	42500	40000	42500
	Transakcja			42000
Funty szterl.	195000	200000	195000	202000
Floreny hol.			16000	17000
Franki franc.	2700	2800	2700	2850
	Transakcja			2775
Franki szwajc.	7700	7900	7750	7950
	Transakcja			7850
Liry włoskie			2050	2200
Marki niemieckie	1'80	2'10	1'90	2'10
Korony austr.	0'55	0'60	0'57	0'62
Korony czeskie	1200	1275	1200	1300

Akcje Tow. handl. i przem.

			Transakcja
Polskie Tow. handl.	3800	4500	4000—4050
Pharma	18000	22000	19500—20000
Polski Glob	800	1000	
Żegluga Polska	1500	1700	1600—1650
Zieleniewski	100000	110000	102000—1070000
Cegielski	100000	110000	105000—107000
Parowozy	25000	30000	25750—28250
Automotor	4800	5500	
Ursus I	30000	35000	
Ursus II	12000	14000	
Trzebinia	25000	30000	26000—29000
Pocisk	6200	7200	
Górka	63000	68000	67000
Siersza	68000	73000	
Tepege	37000	42000	38000—41000
Polska Nafta	9500	10500	9600—10200
Strug	7500	8500	
Synd. koszyk.	4000	5000	
Tłuszcze Trzebinia	35000	40000	
Krakus	15000	20000	17000—18000
Chodorów	58000	65000	59000—64000
Ćmielów	40000	47000	41000—45000
Elektr. Siersza	6500	7500	6700—6800
Niemojowski	20000	25000	20500—22000
Fabr. kap. Myślenice	5000	6000	

GIEŁDA WARSZAWSKA. (29 marca). Waluty: Dolary Stanów Zjedn. 42200—42600—41800—42010—41590, marki niemieckie 1'98—1'95.

Czeki: Belgja 2475—2435—2447—2423. Berlin 1'98—1'95—1'97, kupno 1'93. Holandja 16565—16500, kupno 16375, Londyn 197500—200250—199000, sprzedaż 200.000—198.000, Nowy York 42100—42690—41925, sprzedaż 42135, kupno 41715, Nowy York drobne sp. 42985—41665, Praga 1285—1270. Paryż 2850—2816, sprzedaż 2824, kupno 2796, Szwajcarja 7990—8060—7950, sprzedaż 7790. kupno 7710. Wiedeń 0'60—0'60½-0'60¼. sprzedaż 0'60, kupno 0'60, Włochy 2115.

GIEŁDA SZWAJCARSKA (29 marca) Berlin 0'02.53 Holandja 213'60, Nowy York 541'50, Londyn 25'37, Paryż 35'95, Medjolan 26'82, Praga 16'10. Budapeszt 0'11½. Bukareszt —, Belgrad 5'50, Sofja 4, Warszawa 0'01.30, Wiedeń 0'00.76 1/8. austr. korona stemplowana 0'00.77.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. (Tel. wł.) Na giełdzie nieoficjalnej ruch słaby. Kursa utrzymują się na poziomie wczorajszym.

Odpowiedzialny redaktor: MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

członków

Polskiego Związku przemysłowców metalowych

W poniedziałek dnia 16 kwietnia 1923 r. o godz. 6½ wieczorem w lokalu Centralnego Związku polskiego przemysłu, górnictwa, handlu i finasów w Warszawie, ul. Chmielna L. 2 odbędzie się Zwyczajne Walne Zgromadzenie członków Polskiego Związku przemysłowców metalowych z następującym porządkiem dziennym:

1) Otwarcie Zgromadzenia przez prezesa Rady;
2) Wybór przewodniczącego, sekretarza i skrutatorów;
3) Sprawozdanie z działalności Związku za rok 1922;
4) Bilans za rok 1922;
5) Sprawozdanie komisji rewizyjnej;
6) Plan działania za rok 1923;
7) Budżet wydatków i dochodów na rok 1923;
8) Wybory 8 członków Rady i 5 zastępców;
9) Wybory członków komisji rewizyjnej;
10) Ustalenie formy deklaracji dla wstępujących członków (art. 9 statutu);
11) Sprawy bieżące: Znak dla członków, sztandar Związku, zatwierdzenie statutu Kasy przezorności pracowników Związku;
12) Wnioski członków.

O ile powyższe Walne Zgromadzenie nie dojdzie do skutku z powodu nieobecności członków z dostateczną ilością głosów, następne Walne Zgromadzenie, na podstawie art. 65 statutu, odbędzie się **w poniedziałek dnia 23-go kwietnia 1923 r. o godzinie 6½ wieczorem**, w tymże lokalu i z tymże porządkiem dziennym i będzie prawomocne, bez względu na liczbę członków obecnych. 815

Przewodnik turystyczny po Krakowie.

Wawel i muzea:

Zamek królewski na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 50 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel. 1262). **Groby królewskie, grób Mickiewicza i skarbiec w katedrze na Wawelu** zwiedzać można w dnie powszednie o godzinie 10, w niedzielę i święta po nabożeństwach. **Groby zasłużonych w krypcie na Skałce, grób Skargi w kościele św. Piotra, oraz skarbiec N. P. Marji** zwiedzać można w chwilach wolnych od nabożeństw, za zgłoszeniem się do zakrystji. **Muzeum Narodowe,** Sukiennice, tel. 168, otwarte jest codziennie od godz. 10—2, za opłatą 800 mkp. od osoby; zbiorowe wycieczki otrzymują zniżki w kancelarji Muzeum w Sukiennicach. **Muzeum im. Eryka hr. Czapskiego, ul. Wolska 10,** wraz z lapidarjum, otwarte z wyjątkiem wtorków i piątków codziennie od godz. 10—2, za opłatą 800 mkp. od osoby. Zniżki jak poprzednio. **Dom i muzeum Jana Matejki,** ul. Florjańska 41, dzieła zbiory mistrza, otwarte codziennie od 10—2, za opłatą 300 mkp. od osoby. Zniżki jak poprzednio. **Barbakan czyli t. zw. Rondel bramy Florjańskiej,** zabytek architektury z końca XV i XVI w., w lecie otwarty przez cały dzień, w miesiącach zimowych za zgłoszeniem się w kancelarji (najmniej 5 osób) za opłatą 200 mkp. od osoby. Zniżki jak poprzednio. **Wieża Marjacka** w lecie otwarta codziennie od godz. 10—12, w miesiącach zimowych za zgłoszeniem się w kasie muzealnej w Sukiennicach. Opłata 200 mkp. od osoby. Zniżki jak poprzednio. **Muzeum Czartoryskich,** ul. Pijarska 6, otwarte dla zwiedzających we wtorki i piątki od godz. 9—1 w południe, o ile w te dni nie przypadną święta. **Miejskie Muzeum przemysłowe,** ulica Smoleńsk 9, tel. 1339, otwarte od 10—1. **Muzeum etnograficzne,** na Wawelu otwarte codziennie. Wstęp w niedziele, wtorki i czwartki 50 mkp., w inne dni 100 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych,** pl. Szczepański 1, tel. 8, otwarta codziennie od g. 10—4. Wstęp 200 mkp. **Wystawa przemysłu polskiego Ligi pomocy przemysłowej** ul. Straszewskiego l. 28, wstęp wolny od godziny 9—1 i od 3—6.

Władze:

Województwo, ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: wojewoda od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Starostwo krakowskie,** ul. Starowiślna L. 13, tel. 2554; godziny przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Magistrat,** plac WW. Świętych L. 3, tel. 46; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godziny urzędowe od 8—2. **Dyrekcja kolei państwowych,** plac Matejki L. 12, telefon 2458; godziny przyjęć: prezes dyrekcji od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3 z wyjątkiem niedziel i świąt. **Dyrekcja policji,** ul. Krupnicza L. 34, telefon 458; godziny urzędowe: od 8—3. **Izba skarbowa** (Władza skarbowa II instancji na Województwo krakowskie) ul. Hołolów l. 2, II p., telefon Nr 2[illegible]5. Prezes Izby przyjmuje strony codziennie od godz. 12—1 z wyjątkiem niedziel i świąt; w biurach godziny dla stron od 11—1.

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 10. Rządca Drukarni